

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIAME TEISME ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. gegužės 29 d. Nr. FA-P-30-7-56
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės l. e. p. 3-iojo audito departamento
direktorės Romualdos Masiulionienės pavedimus:
2008-06-10 Nr. P-30-7, 2008-07-02 Nr. P-30-7-1

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Kęstutis Tamulevičius
Egidijus Purlys
Augustė Baradinskaitė

Auditas pradėtas	2008-06-10
Auditas baigtas	2009-05-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio	6
2. Dėl finansinių ataskaitų	8
3. Dėl automobilių viešųjų pirkimų	9
4. Dėl programinės įrangos įsigijimo	13
5. Rekomendacijos	13
Priedai	15

IŽANGA

Valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą, vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2008 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės l. e. p. 3-iojo audito departamento direktoriaus pavedimu² atliko vyresnysis valstybinis auditorius Kęstutis Tamulevičius (grupės vadovas), vyresnysis valstybinis auditorius Egidijus Purlys (iki 2008-09-22) ir valstybinė auditorė Augustė Baradinskaitė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metų finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų duomenų tikrumą ir teisingumą, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams, pareikšti nepriklausomą nuomonę, taip pat įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audituotas subjektas – Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – Teismas), adresas: Gedimino pr. 36, Vilnius. Identifikavimo kodas 188604236

Audituojamu laikotarpiu Teismui iki 2008 m. kovo 20 d. vadovavo pirmininkas Egidijus Kūris, nuo 2008 m. kovo 21 d. – Kęstutis Lapinskas. Teismo kancleriu iki 2008 m. birželio 4 d. dirbo Viktoras Rinkevičius, kuris Teismo turto, finansų ir personalo valdymo klausimus sprendė ir finansines ataskaitas pasirašė pagal Teismo reglamentu³ jam priskirtas funkcijas. Nuo 2008 m. birželio 4 d. Teismo kanclerio pareigybė buvo neužimta. Vyriausiąją finansininke audituojamu laikotarpiu dirbo Ona Lina Azbainienė.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansines ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą, jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2008-01-02 įsakymas Nr. V-1 „Dėl 2008 metų valstybinio audito programos“ (su vėlesniais pakeitimais).

² Valstybės kontrolės l. e. p. 3-iojo audito departamento direktoriaus pavedimai: 2008-06-10 Nr. P-30-7 ir 2008-07-02 Nr. P-30-7-1.

³ Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d. sprendimu (2007 m. rugsėjo 18 d. redakcija) patvirtintas Teismo reglamentas.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinama Teismo 2008 metų finansinė atskaitomybė: Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybės mokslo ir studijų institucijų pajamų į biudžetą 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6), Finansinio turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 7), Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8), Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-1), Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicinius projektus 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-11), Programų uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-12).

Teismui 2008 metams įstatymu⁴ buvo skirta 10 335,0 tūkst. Lt (iš jų – 5 382,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programai vykdyti, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁵ – 2,1 tūkst. Lt (iš jų – 1,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

Teismas 2008 metais vykdė vieną programą „Konstitucinio Teismo išlaikymas“ (kodas 1.1). Šiai programai įgyvendinti Teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo ir panaudojo 7 560,8 tūkst. Lt asignavimų, iš jų 3 979,3 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 470,3 tūkst. Lt turtui įsigyti.

2008 metais Teisme, suderinus su Finansų ministerija, buvo pakeista darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų paskirtis: 4,8 tūkst. Lt perkelta į socialinio draudimo įmokų straipsnį, 120,0 tūkst. Lt – į materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidų straipsnius.

Teismo kreditinis įsiskolinimas už paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 3,6 tūkst. Lt, debetinis įsiskolinimas – 53,6 tūkst. Lt, iš jų: 38,3 tūkst. Lt už prekes ir paslaugas, 15,3 tūkst. Lt už materialiojo ir nematerialiojo ilgalaikio turto įsigijimą.

Valstybinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁶.

⁴ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, 1 priedėlis.

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-02-06 nutarimas Nr. 90.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir dėl to, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikyti du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

– 1 proc. visų kasinių išlaidų, tai yra 75,6 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis – didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos.

– 1 proc. Išlaidų sąmatų vykdymo balanso aktyvo ir pasyvo likučių, tai yra 38,2 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis – didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos.

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, Teisme atliktas veiklos, apskaitos, vidaus kontrolės sistemų tyrimas, nustatant reikšmingo iškraipymo riziką, nustatytos svarbiausios audito sritys. Vertinant vidaus kontrolę, susipažinta su vidaus kontrolės aplinka ir procedūromis.

Atlikę vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus nepriklausomai nuomonei pareikšti surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras. Atlikome darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų, turto ir nuompinigių audito procedūras.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje⁷ ir Konstitucinio Teismo įstatymu⁸ nustatytas Teismo teisėjų skaičius – 9. Teismas 2008 metais 1 384,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudojo teisėjų darbo užmokesčiui ir 429,0 tūkst. Lt – socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

– 1 185,6 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui, o 367,3 tūkst. Lt – nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁹);

– 199,1 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui, o 61,7 tūkst. Lt – nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms.

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo patvirtinta 40 valstybės tarnautojų pareigybių, iš jų 35 buvo užimtos. Teismas 2008 metais panaudojo 2 231,6 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 550,8 tūkst. Lt priedams, 63,0 tūkst. Lt priemokoms, 144,0 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 691,3 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo patvirtinta 21 darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartis, pareigybė, dirbo 16 darbuotojų. Teismas 2008 metais panaudojo 363,0 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 87,0 tūkst. Lt priedams, 37,6 tūkst. Lt skatinamosioms išmokoms ir 112,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokestį Teismas skaičiavo vadovaudamasis Konstitucinio Teismo įstatymu¹⁰, Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės¹¹ nutarimais, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius.

Atkreiptinas dėmesys, kad Teismo teisėjų darbo užmokestis iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

⁷ Lietuvos Respublikos Konstitucija, 1992-10-25, 103 str.

⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas, 1993-02-03 Nr. I-67 (su vėlesniais pakeitimais), 4 str.

⁹ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

¹⁰ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas, 16 str.

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad Seimas 2000 m. rugpjūčio 29 d. priėmė Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymą, kuriuo buvo nustatyti teisėjų atlyginimai. Tai reiškia, kad, įsigaliojus šiam įstatymui, 1993 m. vasario 23 d. priimtu įstatymu „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros darbuotojų, valstybinių arbitrų bei Valstybės kontrolės departamento darbuotojų tarnybinių atlyginimų“ Vyriausybei nustatytas pavedimas nustatyti teisėjų atlyginimus neteko galios. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme teisėjų atlyginimų santykiai reguliuojami kitaip nei Vyriausybės nutarimuose, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹² nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo dienos. Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl apskaičiuojant teisėjų darbo užmokestį netaikomos.

Nuo šio Teismo nutarimo paskelbimo dienos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą pagal Teismo nutarimus¹³, 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Kadangi iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. Teismo teisėjų darbo užmokesčiui – 1 185,6 tūkst. Lt – ir socialinio draudimo įmokoms – 367,3 tūkst. Lt – panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo ir valstybės biudžeto asignavimų šioms išlaidoms poreikio 2009 metams planavimo teisėtumo.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai: 1991-11-29 Nr. 499 „Dėl valstybinės valdžios, valstybės valdymo ir teisėsaugos organų vadovų bei kitų pareigūnų laikinos bandomosios darbo apmokėjimo tvarkos“; 1997-06-24 Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1999-12-28 Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisėsaugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹³ Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

2. Dėl finansinių ataskaitų

Teismas, nesilaikydamas Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹⁴, 2008 m. pabaigoje sąskaitas 200 „Išlaidos iš biudžeto“ ir 230 „Finansavimas iš biudžeto“ uždarė 3,6 tūkst. Lt didesne faktinių išlaidų suma, kuriai padengti lėšų nebuvo gauta ir panaudota. Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. liko 3,6 tūkst. Lt kreditinis įsiskolinimas iš biudžeto lėšų (už gruodžio mėn. ryšių ir kitas paslaugas).

Dėl šios klaidos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse nenurodytas 3,6 tūkst. Lt sąskaitos 200 „Išlaidos iš biudžeto“ (41 eil.) likutis, o nurodytas šia suma mažesnis sąskaitos 230 „Finansavimas iš biudžeto“ (49 eil.) likutis.

Teismas nesivadovavo Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹⁵ nuostata, kad faktinės išlaidos registruojamos ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, buhalterinėje apskaitoje, nes programos „Konstitucinio Teismo išlaikymas“ (kodas 1.1) faktinėse išlaidose neužregistravo 2008 m. gruodžio mėn. patirtų ir apmokėtų 11,4 tūkst. Lt išlaidų, iš jų: 11,2 tūkst. Lt išlaidų už šildymą (išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnis 2.2.1.1.1.3 „Šildymas“) ir 0,2 tūkst. Lt išlaidų už vandentiekį ir kanalizaciją (išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnis 2.2.1.1.1.13 „Vandentiekis ir kanalizacija“).

Teismas 2008 m. faktinėse išlaidose neužregistravo 2008 m. gruodžio mėn. patirtų išlaidų už šildymą, vandentiekį ir kanalizaciją. Dėl šios priežasties Teismo Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. sausio 1 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) yra neteisingai nurodytos 11,4 tūkst. Lt mažesnės prekių ir paslaugų naudojimo (8 eil.) faktinės išlaidos.

Teismas 24,8 tūkst. Lt faktinių reprezentacinių išlaidų (suvenyrams, atminimo dovanoms) klaidingai nurodė Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. sausio 1 d. ataskaitos 19 eilutėje (išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnis 2.2.1.1.1.10 „Kitos prekės“), o ne 29 eilutėje (išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnis 2.2.1.1.1.30 „Kitos paslaugos“). Pažymėtina, kad šios 24,8 tūkst. Lt faktinės reprezentacinės išlaidos yra nurodytos ataskaitos bendroje Prekių ir paslaugų faktinių išlaidų sumoje (8 eil.).

Dėl šios priežasties Teismo Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. sausio 1 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) yra neteisingai nurodytos 24,8 tūkst. Lt didesnės „Kitos prekės“ (19 eil.) ir šia suma mažesnės „Kitos paslaugos“ (29 eil.) faktinės išlaidos.

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, 266 ir 295.1 p.

¹⁵ Ten pat, 261 p.

3. Dėl automobilių viešųjų pirkimų

Teismas 2008 metais iš privačios bendrovės pagal 2008-10-08 ir 2008-10-21 pirkimo ir pardavimo sutartis¹⁶ įsigijo keturis naujus lengvuosius automobilius „Hyundai Sonata“ (vieno automobilio kaina 56 900 Lt, su PVM), o pagal 2008-10-14 pirkimo ir pardavimo sutartį¹⁷ iš kitos privačios bendrovės įsigijo nuomojamą šios bendrovės automobilį BMW 735 už 60 000 Lt (su PVM).

3.1. Teismas vieną eksploatuotą¹⁸ ir du naujus lengvuosius automobilius pirko Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo¹⁹ 86 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytu supaprastinto riboto konkurso būdu, pasiūlymus vertino pagal ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų.

Vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 104 straipsniu supaprastintas ribotas konkursas vyko dviem etapais – skelbiant apie supaprastintą ribotą konkursą tiekėjai buvo kviečiami pateikti paraiškas dalyvauti pirkime ir nurodyti informaciją apie savo kvalifikaciją, o Teismo atrinkti kandidatai buvo kviečiami pateikti pasiūlymus.

Dėl konkurso dokumentų pateikimo į Teismą kreipėsi 15 privačių bendrovių, tačiau 11 nepateikė paraiškų dalyvauti konkurse, dvi pateikė paraiškas pavėluotai, todėl jos buvo nenagrinėtos. Tik dvi bendrovės paraiškas pateikė laiku, todėl jos dalyvavo Teismo skelbtame lengvųjų automobilių pirkimo konkurse.

Audito metu nustatyta, kad atliekant lengvųjų automobilių viešąjį pirkimą Teisme buvo nesilaikoma Viešųjų pirkimų įstatymo:

➤ Iš pateiktų pirkimo dokumentų nustatyta, kad *pirmame konkurso etape* paraiškas pateikusios dvi privačios bendrovės Teismui pateikė neišsamius duomenis apie savo kvalifikaciją: buvo pateikti tik duomenys apie bendruosius kvalifikacijos reikalavimus, tačiau nepateikti ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimams nustatyti duomenys, kaip reikalaujama Teismo patvirtintų supaprastinto riboto konkurso sąlygų lengviesiems automobiliams pirkti (toliau – konkurso sąlygos) 3.1. punkte.

Atkreiptinas dėmesys, kad Teismo Viešųjų pirkimų komisija²⁰, įvertinusi tik bendrovių pateiktus bendruosius kvalifikacijos reikalavimus, 2008-09-23 posėdyje nusprendė, kad šios bendrovės atitiko nustatytus minimalius kvalifikacijos reikalavimus, tačiau toks komisijos

¹⁶ Pirkimo ir pardavimo sutartys Nr. VYOA/H08-018; Nr. VYOA/H08-019; Nr. VYOA/H08-022; Nr. VYOA/H08-025.

¹⁷ 2008-10-14 pirkimo ir pardavimo sutartis Nr. P08/10/10-1.

¹⁸ Pagal Teismo patvirtintas konkurso sąlygas M1-AA klasės automobilis galėjo būti ne senesnis kaip 2005 m. gamybos.

¹⁹ Kadangi supaprastinto riboto pirkimo procedūros buvo pradėtos 2008-09-10, t.y. iki Viešųjų pirkimų įstatymo 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 30, 31, 33, 38, 39, 41, 51, 57, 58, 70, 72, 75, 79, 81, 93, 95, 98, 100 straipsnių, IV skyriaus, 1 ir 2 priedelių ir priedo pakeitimo ir papildymo įstatymas Nr. X-1673 įsigaliojimo (įsigaliojo 2008-09-15), tai atliekant pirkimą buvo taikomos 2005-12-22 Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. X-471 nuostatos.

²⁰ Viešųjų pirkimų komisija sudaryta Teismo pirmininko 2008-09-16 įsakymu Nr. 4B-42.

sprendimas buvo priimtas nevertinus bendrovių ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimų.

Teismo Viešųjų pirkimų komisija pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 107 straipsnio 1 dalies, 32 straipsnio 5 dalies ir konkurso sąlygų 3.5 ir 3.7 punktų nuostatas, nes neįvertinusi kandidatams ir dalyviams konkurso sąlygose nustatytų ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimų ir neprašiusi papildyti ir paaiškinti per protingą terminą neišsamius duomenis apie bendrovių kvalifikaciją, nusprendė, kad paraiškas pateikusios bendrovės atitiko nustatytus minimalius kvalifikacijos reikalavimus.

Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 32 straipsnio 7 dalį teisę dalyvauti tolesnėse pirkimo procedūrose turi teisę tik tie kandidatai ar dalyviai, kurių kvalifikaciniai duomenys atitinka perkančiosios organizacijos keliamus reikalavimus.

➤ Atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų įstatymo 31 straipsnio 2 dalies ir konkurso sąlygų 7.4. ir 8 punktų nuostatas, Teismas konkurso sąlygose nustatė, kad *antrojo konkurso etapo metu*, nagrinėjant pateiktus tiekėjų pasiūlymus, bus vertinami ir tiekėjams nustatyti minimalūs kvalifikacijos bei kiti konkurso sąlygose numatyti reikalavimai.

Teismas auditoriams nepateikė dokumentų, pagrindžiančių, kad šio etapo metu Teismo Viešųjų pirkimų komisija prieš antrąjį posėdį tikrino ir vertino, ar dviejų privačių bendrovių kvalifikacija ir pateiktų pasiūlymų techniniai duomenys apie automobilius atitinka pirkimo dokumentuose keliamus reikalavimus, kad apie šio patikrinimo ir įvertinimo rezultatus raštu buvo informuotos bendrovės, nurodant antrojo vokų su pasiūlymais atplėšimo laiką ir vietą. Tokių duomenų nebuvo ir pateiktuose pirkimo dokumentuose.

Teismo Viešųjų pirkimų komisija nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 31 straipsnio 2 dalyje ir konkurso sąlygų 7.4. ir 8 punktuose nustatytų reikalavimų, nes prieš antrąjį posėdį netikrino ir nevertino, ar privačių bendrovių kvalifikacija ir pateiktų pasiūlymų techniniai duomenys apie automobilius atitinka pirkimo dokumentuose keliamus reikalavimus, ir apie šio patikrinimo ir įvertinimo rezultatus raštu joms nepranešė, kartu nurodydama antrojo vokų su pasiūlymais atplėšimo laiką ir vietą.

Audito metu nustatyta, kad dvi privačios bendrovės, teikdamos pasiūlymus automobiliams įsigyti²¹, pateikė informaciją apie siūlomų automobilių techninę specifikaciją ir kainą bei bendrovių ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo duomenis ir dokumentus,

²¹ Viena bendrovė pasiūlė įsigyti du naujus „Hyundai Sonata“ automobilius, kita – 2005 metais pagamintą M1-AA klasės automobilį BMW 735.

kuriuos, kaip pirmiau minėta, turėjo pateikti ir pirmame konkurso etape, paraiškų pateikimo metu. Įvertinus bendrovių pateiktus ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo duomenis nustatyta, kad, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 32 straipsnio 6 dalimi ir konkurso sąlygų 7.4., 8.3. ir 8.3.1. punktais, Teismo Viešųjų pirkimų komisija privalėjo atmesti bendrovės, pasiūliusios įsigyti 2005 metų BMW 735 markės lengvąjį automobilį, pasiūlymą, nes bendrovės kvalifikacija neatitiko pirkimo dokumentuose nustatytų minimalių kvalifikacijos reikalavimų: bendrovė nepateikė dokumentų, įrodančių, kad yra įgaliota prekiauti gamintojo automobiliais; kad yra apsidraudusi nuo profesinės rizikos; nepateikė vadovaujančių darbuotojų ir asmenų, atsakingų už sutarties vykdymą, kvalifikacijos duomenų, tačiau Viešųjų pirkimų komisija šios bendrovės pasiūlymo neatmetė.

Teismo Viešųjų pirkimų komisijos 2008-10-03 sprendimu²² konkurso nugalėtojais buvo pripažinta bendrovė, pasiūliusi 2005 metų gamybos automobilį BMW 735 įsigyti už 66 200 Lt (su PVM), bei kita bendrovė, pasiūliusi įsigyti du naujus automobilius „Hyundai Sonata“ už 113 800 Lt (vieno automobilio kaina 56 900 Lt, su PVM).

Teismo Viešųjų pirkimų komisijos 2008-10-03 sprendimas pripažinti konkurso nugalėtoju bendrovę, pasiūliusią įsigyti 2005 metų automobilį BMW 735, buvo priimtas pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo 32 straipsnio 6 dalies ir konkurso sąlygų 7.4., 8.3. ir 8.3.1. punktų nuostatą, nes nebuvo atmestas pasiūlymas, kai bendrovės kvalifikacija neatitiko pirkimo dokumentuose nustatytų minimalių kvalifikacijos reikalavimų.

➤ Pasibaigus pirkimo procedūroms, Teismas 2008-10-14 su privačia bendrove sudarė automobilio BMW 735, kuris buvo pagamintas 2004 metais, pirkimo ir pardavimo sutartį²³ už 60 000 Lt, todėl pakeitė šios bendrovės pasiūlymo kainą (66 200 Lt) ir pirkimo dokumentuose nustatytas pirkimo sąlygas (M1-AA klasės automobilis galėjo būti ne senesnis kaip 2005 m. gamybos).

Atkreiptinas dėmesys, kad šis automobilis, kurį privati bendrovė pardavė teismui, buvo nuomojamas šios bendrovės teismui pagal 2005-12-30 automobilio nuomos sutartį²⁴ iki pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo. Be to, audito metu pastebėjome, kad konkurso sąlygų techninėje specifikacijoje nustatyti pagrindiniai reikalavimai M1-AA klasės automobiliui²⁵ faktiškai atitiko nuomoto automobilio BMW 735 požymius.

²² Viešųjų pirkimų komisijos 2008-10-03 posėdžio protokolas Nr. 2.

²³ Pirkimo ir pardavimo sutartis, 2008-10-14 Nr. P08/10/10-1.

²⁴ 2005-12-30 automobilio nuomos sutartis Nr. SN 999/1 (su vėlesniais pakeitimais).

²⁵ Pailgintas kėbulas, šviesus natūralios odos salonas, 5 sėdimos vietos, šildomos sėdynės, 6 oro pagalvės, navigacinė sistema, automatinė transmisija, variklio galingumas 200 kW, darbinis tūris 3600 kub. cm., 8 cilindrai, traukos jėgos ir parkavimo davikliai, juoda spalva.

Teismas, sudarydamas lengvojo automobilio BMW 735 pirkimo ir pardavimo sutartį, pakeitė privačios bendrovės pasiūlymo kainą, ją sumažindamas, ir pakeitė pirkimo dokumentuose bei pasiūlyme nustatytas pirkimo sąlygas (įsigijo 2004 m. gamybos automobilį), taip pažeisdamas Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 3 dalies nuostatas.

3.2. Teismas 2008-10-21 supaprastintų pirkimų tvarka, neskelbiant apie pirkimą, nupirko du automobilius „Hyundai Sonata“ iš privačios bendrovės, laimėjusios ankstesnį viešąjį pirkimą (supaprastintą ribotą konkursą, kurio metu bendrovė buvo pripažinta konkurso nugalėtoja ir iš jos buvo įsigyti du automobiliai „Hyundai Sonata“, ataskaitos 3.1. punktas), už tą pačią kainą (vienas automobilis – 56 900 Lt), kurią ši bendrovė pasiūlė supaprastinto riboto konkurso metu.

Viešųjų pirkimų įstatymo²⁶ 92 straipsnio 2 dalis numato, kad perkančioji organizacija, priėmusi sprendimą pirkti prekių, paslaugų ar darbų neskelbdama apie pirkimą, apie tai privalo paskelbti informacinį pranešimą šio įstatymo 86 straipsnio nustatyta tvarka („Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ ir Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje), o pirkimo sutartį sudaryti ne anksčiau kaip po 5 darbo dienų nuo informacinio pranešimo paskelbimo dienos.

Tokie reikalavimai buvo nustatyti ir Teismo pirmininko įsakymu²⁷ patvirtintų Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių 20 ir 24 punktuose.

Audito metu nustatėme, kad Teismas nepaskelbė informacinio pranešimo apie automobilių pirkimą Viešųjų pirkimų įstatymo ir Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių nustatyta tvarka ir kitą dieną po priimto Viešųjų pirkimų komisijos sprendimo sudaryti su privačia bendrove automobilio pirkimo ir pardavimo sutartį, t. y. 2008-10-21, sudarė su bendrove dviejų lengvųjų automobilių „Hyundai Sonata“ pirkimo ir pardavimo sutartis²⁸.

Teismas iš privačios bendrovės įsigijo du automobilius „Hyundai Sonata“, pažeisdamas Viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 2 dalį ir Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklių 20 ir 24 punktus, kuriuose reikalaujama paskelbti informacinį pranešimą apie automobilių pirkimą įstatymo 86 straipsnio nustatyta tvarka, o pirkimo sutartį sudaryti ne anksčiau kaip po 5 darbo dienų nuo informacinio pranešimo paskelbimo dienos.

²⁶ Viešųjų pirkimų įstatymas (2008-07-03 įstatymo Nr. X-1673 redakcija).

²⁷ Teismo pirmininko 2008-10-17 įsakymas Nr. 4B-47 „Dėl Konstitucinio Teismo viešųjų pirkimų tvarkos“.

²⁸ 2008-10-21 automobilio pirkimo ir pardavimo sutartis Nr. VYOA/H08-022 ir 2008-10-21 automobilio pirkimo ir pardavimo sutartis Nr. VYOA/H08-025.

4. Dėl programinės įrangos įsigijimo

Teismas 2008 m. lapkričio 4 d. sudarė sutartį Nr. 2008/5 dėl 8 260 Lt vertės programinės įrangos „Apskaita III“ licencijos ir jos 7 080 Lt diegimo darbų pirkimo (iš viso 15 340 Lt). Pagal sutarties 5.1 punktą, Teismas 2008 m. lapkričio 6 d. atliko visos sutartyje numatytos 15 340 Lt sumos išankstinį apmokėjimą, tačiau 2008 metais ši programinė įranga Teisme nebuvo įdiegta ir dėl to 2008 m. gruodžio 31 d. liko 15,3 tūkst. Lt debetinis įsiskolinimas.

Teismas 2009 m. vasario mėn. ilgalaikio nematerialiojo turto sąskaitoje užregistravo 15 340 Lt vertės programinę įrangą, tačiau tik 2009-03-25 perdavimo ir priėmimo aktu priėmė 7 080 Lt vertės programinės įrangos licenciją ir dalį sutartyje numatytų jos diegimo darbų (instaliavimas ir parametrizavimas, kiekinės apskaitos likučių importas) už 3 776 Lt (su PVM). Dalis sutartyje numatytų darbų (mokymas ir bandomoji eksploatacija) už 3 304 Lt iki šiol vykdomi ir nėra baigti.

Pažymėtina, kad sutartyje nebuvo numatyti šios programinės įrangos diegimo darbų atlikimo terminai, delspinigiai ir kitų prievolių įvykdymo užtikrinimo būdai, kurie skatintų tiekėją laiku atlikti sutartyje numatytus darbus.

Auditorių nuomone, tokios Teismo sudarytos sutarties sąlygos, tenkinančios tik tiekėjo interesus, neturėtų būti sudaromos, nes yra rizika, kad valstybės biudžeto asignavimai panaudoti išankstiniam apmokėjimui už darbus, kurie ateityje gali būti neatlikti.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą²⁹ Teismo pirmininkas, kaip asignavimų valdytojas, yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, Teismo kancleris – už Teismo reglamentu³⁰ jam priskirtų funkcijų (sprendimų dėl Teismo turto, finansų ir personalo valdymo priėmimas, finansinių ataskaitų pasirašymas) vykdymą o pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės³¹ įstaigos vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka bei tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę ir išankstinę finansų kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

Teismas apie valstybės biudžeto asignavimų poreikio 2009 metams planavimo vertinimą buvo informuotas Valstybės kontrolės 2008 m. rugsėjo 8 d. raštu Nr. S-(34-1.10.1)-1640.

²⁹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1 ir 3 p.

³⁰ Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d. sprendimu (2007 m. rugsėjo 18 d. redakcija) patvirtintas Teismo reglamentas.

³¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20 p.

5. Rekomendacijos

1. Imtis priemonių, kad būtų valdoma rizika, susijusi su išlaidų apskaitos ir jų nurodymo finansinėse ataskaitose tikslumu.
2. Sustiprinti viešųjų pirkimų vidaus kontrolės priemones.
3. Atstatyti buhalterinėje apskaitoje 200 „Išlaidos iš biudžeto“ ir 230 „Finansavimas iš biudžeto“ sąskaitų likučius.
4. Užtikrinti, kad būtų atlikti visi 2008 m. lapkričio 4 d. sutartyje Nr. 2008/05 numatyti darbai.

Teismas pateikė rekomendacijų įgyvendinimo planą, kuriame nurodė rekomendacijų įgyvendinimo priemones ir terminus (žr. priedą).

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus vedėja

Aurelija Brukštutė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus
vyresnysis valstybinis auditorius

Kęstutis Tamulevičius

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos
Konstituciniame Teisme atlikto
finansinio (teisėtumo) audito rezultatų
priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Imtis priemonių, kad būtų valdoma rizika, susijusi su išlaidų apskaitos ir jų nurodymo finansinėse ataskaitose tikslumu	Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui	2009 metų birželio 30 dieną pagal naujai išgytą buhalterinę programą „Labais III“ įvedant išsigijimo dokumentų informaciją iš karto bus nurodomi prekių ir paslaugų išsigijimo straipsniai, kurie nurašant prekes automatiškai pagal programą nurodys ir išsigijimo ekonominės klasifikacijos straipsnį.	Rekomendacijos pilnai bus įgyvendintos 2009 m. birželio 30 dieną .
2.	Sustiprinti viešųjų pirkimų vidaus kontrolės priemones	Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui	Pirmininko įsakymu bus patikslintas Teisės departamento vyr. specialisto pareigybės aprašymas ta apimtimi, kad tokias pareigas einantis tarnautojas tikrina visų Teismo sudarytos Viešųjų pirkimo komisijos dokumentų ir sprendimų atitikimą Viešųjų pirkimų įstatymui ir kitiems viešuosius pirkimus reglamentuojantiems teisės aktams. Teisės departamento direktoriaus potvarkiu Teisės departamento vyr. specialistas Arnoldas Matijošius bus paskirtas atsakingu už šiuos veiksmus: pirminių pirkimo sąlygų parengimą, informacijos apie jas ir apie numatytas sudaryti pirkimo sutartis pateikimą laiku Viešųjų pirkimų tarnybai; pretendentų pasiūlymų teikti paraiškas dalyvauti pirkimuose atitikimą aukščiau minėtiems teisės aktams;	Nuo 2009 m. birželio 2 d.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)								
			<p>pareiškėjų pateiktos informacijos apie kvalifikaciją, pirkimo objektus, jų atitiktį konkurso sąlygoms tikrinimą; viešųjų pirkimų komisijos posėdžiuose nagrinėtinų dokumentų ir (ar) sprendimų projektų atitikties konkurso sąlygose nustatytiems ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimams, Viešųjų pirkimų įstatyme ir įstaigos viešųjų pirkimų taisyklėse nustatytiems terminams ir procedūroms tikrinimą.</p> <p>Numatyta iki 2009 m. rugsėjo 30 d. organizuoti valstybės tarnautojų (pirkimų organizatorių ir Viešųjų pirkimų komisijos narių) mokymus viešųjų pirkimų procedūrų turinio, paskirties ir taikymo klausimais.</p>	2009 m. rugsėjo 30 d.								
3.	Atstatyti buhalterinėje apskaitoje 200 „Išlaidos iš biudžeto“ ir 230 „Finansavimas iš biudžeto“ sąskaitų likučius.	Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui	Buhalterinėje apskaitoje sąskaitų likučiai bus pakeisti iki 2009 metų liepos mėn. 1 d.	2009 m. liepos 1 d.								
4.	Užtikrinti, kad būtų atlikti visi 2008 m. lapkričio 4 d. sutartyje Nr. 2008/05 numatyti darbai	Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui	<p>Konstitucinis Teismas ir UAB „Dalgmara“ 2009 m. gegužės 21 d. pasirašė susitarimą dėl 2008 m. lapkričio 4 d. sutarties Nr.2008/05 sąlygų pakeitimo, kuriame numatė darbų atlikimo grafiką, taip užtikrindami sutarties reikalavimų įgyvendinimą:</p> <table border="1" data-bbox="911 1749 1329 2040"> <tr> <td data-bbox="911 1749 1219 1821">Instaliavimas ir parametrizavimas</td> <td data-bbox="1219 1749 1329 1821">2008-12-15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="911 1821 1219 1892">Mokymas</td> <td data-bbox="1219 1821 1329 1892">2009-07-01</td> </tr> <tr> <td data-bbox="911 1892 1219 1964">Kiekinės apskaitos likučių importas</td> <td data-bbox="1219 1892 1329 1964">2008-12-15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="911 1964 1219 2040">Bandomoji eksploatacija</td> <td data-bbox="1219 1964 1329 2040">2009-06-30</td> </tr> </table>	Instaliavimas ir parametrizavimas	2008-12-15	Mokymas	2009-07-01	Kiekinės apskaitos likučių importas	2008-12-15	Bandomoji eksploatacija	2009-06-30	2009 m. birželio 30 d.
Instaliavimas ir parametrizavimas	2008-12-15											
Mokymas	2009-07-01											
Kiekinės apskaitos likučių importas	2008-12-15											
Bandomoji eksploatacija	2009-06-30											

Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
<p>terminais:</p> <p>Informacijos ir technologijų skyriaus vedėjas, Viešųjų pirkimų komisijos pirmininkas Saulius Navickas Kontaktinė informacija: tel. 210 1619, el. paštas s.navickas@lrkt.lt Finansų skyriaus vedėja Lina Azbainienė Kontaktinė informacija: tel. 261 4053, el. paštas l.azbainiene@lrkt.lt</p>				